

KLAUS UHLTZSCHT – NEŠŤASTNÍK I HRDINA

Po premiéře inscenace *Hosté*, která odrážela dění na divokém východoněmeckém venkově v prvních letech nově nabyté svobody a demokracie, vrací se Pražské komorní divadlo v dalším připravovaném titulu německé sezóny k událostem tohoto období těsně předcházejícím – k přelomovému roku 1989, kdy se odehrály zásadní změny v politickém uspořádání východní a střední Evropy.

Režie jevištní adaptace románu Thomase Brussiga **HRDINOVÉ JAKO MY** se ujala Kamila Polívková a do hlavní role Klause Uhltschta obsadila Jiřího Štrébľa. Návštěvníci Divadla Komédie ji znají spíše jako autorku fotografií, kterými mapuje divadelní i nedivadelní aktivity Pražského komorního divadla, a především jako scénografku a výtvarnici kostýmů dlouhé řady inscenací PKD. Tentokrát se poprvé představí v roli režisérky.

Pro svou reflexi převratných událostí podzimu roku 1989 si vybrala příběh Klause Uhltschta – hrdiny, bez něhož by se pád železné opony neobešel. Stejně, jako se bez tohoto hrdiny – *hrdiny, jako jsme my* – neobejde žádný totalitní režim. Jeho existence je ukázkovým produktem socialismu. Nikdy nedělal nic z toho, před čím ho varovali učitelé a televizní pořady. Vždycky dělal jen to, co chtěli druzí. Celý život čekal na svou příležitost, na svůj velký úkol. Až mu do cesty přišla (berlínská) zeď. „*Střízliví pozorovatelé nyní docházejí k závěru, že žádný lid bořící zdi neexistoval. Ale kdo to tedy byl? Byl jsem to já! Svět má právo dozvědět se můj příběh, zvláště když dává smysl.*“ (Klaus Uhltscht)

V Praze dne 20. 11. 2009

Kontakt:

Lenka Studenková

mobil: 603 371067

e-mail: l.studenkova@prakomdiv.cz

www.prakomdiv.cz

DALŠÍ PRAMENY A INFORMACE K INSCENACI

překlad: Jana Zoubková
kostýmy, scénář a režie: Kamila Polívková
dramaturgie: Tereza Hořová
scéna: Hermann Seeler
projekce: Štěpán Vodrážka

obsazení:
Jiří Štrébl a Tereza Hořová

česká premiéra: 27. listopadu 2009 v 19.30 v Divadle Komedie
světová premiéra: 24. listopadu 2009 v Riverside Studios, Londýn, pořádá České centrum Londýn v rámci sezóny *Sametová @Evoluce 1989-2009*, kterou ČC Londýn připravilo k 20. výročí listopadových událostí

nejbližší reprízy:
út 1., ne 13. prosince 2009 19.30 v Divadle Komedie

THOMAS BRUSSIG

německý spisovatel a dramatik se narodil v roce 1964 ve východním Berlíně. Až do roku 1995 se věnoval různým pracovním oborům. V roce 1984 složil maturitu v oboru stavební dělník, poté pracoval jako vrátný v muzeu, pomocná síla v kuchyni, hotelový portýr či dělník v továrně. V letech 1990 – 1993 studoval sociologii, studium však nedokončil. Od roku 1995, ze kterého rovněž pochází román *Hrdinové jako my*, se věnuje pouze literatuře. V roce 1999 získal cenu spolkové vlády za scénář k filmu *Sluneční alej* (spolu s Leanderem Haußmannem), v roce 2000 Cenu Hanse Fallady, kterou uděluje město Neumünster.

OTÁZKY PRO KAMILU POLÍVKOVOU – REŽISÉRKU

- 1) Diváci Komedie tě mají spojenou s fotografiemi, grafickou podobou tiskových materiálů, kostýmy a scénografií. Proč ses rozhodla věnovat se režii. A rovnou vč. adaptace literární předlohy?**
*Už si ani přesně nevzpomínám, koho to napadlo jako prvního. Spíš to přirozeně vyplynulo ze situace. Moje práce v Divadle Komedie není omezená jen na navrhování kostýmů, mám to štěstí, že se můžu podílet doslova na všem, co příprava inscenace, a divadelní provoz vůbec, obnáší. Mou ambicí není „být režisérkou“. Jde spíš o způsob, jakým se pokouším rozvíjet možnost zabývat se tím, co mě na divadle zajímá. Konkrétní téma a živý – skutečný – člověk, který jej reprezentuje. Přece jenom už několik let trávím skoro denně několik hodin na zkouškách s takovými „učiteli“, jakými jsou Dušan Pařízek a David Jařab. Poznávám víc a víc všechny ty vynikající herce, kteří jsou všude kolem, pozoruji a vstřebávám s nadšením a úžasem každou maličkost. „Adaptace literární předlohy“ zní opravdu velkolepě! Ale já jsem se jen pokusila vyextrahovat z románu *Hrdinové jako my* to, co mně osobně bylo blízké a co podle mého názoru nejlépe vypovídá o „šedém pekle“, ze kterého se nám naštěstí podařilo uniknout. Bohužel na rozdíl od mnoha jiných, kteří se v něm dodnes v různých částech světa škvaří dál.*
- 2) Jistě najdeme hodně společných momentů jak při pádu berlínské zdi tak při průběhu sametové revoluce v Československu. Zapracovala jsi do adaptace nějaké československé aktualizace / reálie nebo jsi zůstala 100% v Německu?**
Toto „geografické“ vymezení pro nás vůbec nebylo podstatné. Děj příběhu se sice odehrává na pozadí událostí roku 1989 v Berlíně, ale hlavním motivem je jednoduše ZED. Zed, kterou jsme postavili sami v sobě, a která, bohužel, nejde odstranit bagrem nebo rozbít kladivem. Nejde o popis zlomových okamžiků dějin, spíš o zkoumání příčin a následků totalitarismu. Objektem výzkumu je v tomto případě „lid“. Respektive jeho představitel. Průměrný Klaus, který nikdy nedělal nic, co chtěl on sám. Ne proto, že by nemohl. Spíš ho to ani nenapadlo, protože vyrůstal ve světě, který veškerou individualitu, pochybnost, fantazii a „jinakost“ ze života vymýtil. Stopy, které to zanechalo na jeho charakteru, jsou doslova nesmazatelné.

3) Jak moc je pro tebe pochopitelné a uchopitelné jednání hlavního hrdiny? Období totality tě zasáhlo naštěstí přeci jen okrajově.

Ano, období totality mě naštěstí zasáhlo jen okrajově, ale zato docela citelně. Sice jsem na jedné straně měla to štěstí, že jsem vyrůstala v prostředí, které mi umožňovalo vidět svět okolo sebe i jinýma očima, ale to na druhé straně znamenalo právě to vybočení z naplánované trasy – už zmíněnou „jinakost“. Denně jsem byla konfrontovaná s nějakým nesmyslem, neustále jsem byla nucená zapasovávat se do nějakých norem, které neměly vůbec nic společného s tím, jak jsem jako dítě vnímala realitu. Byla jsem z toho tak zoufalá, že jsem snila o bílém polyesterovém roláčku, hnědé skládané sukýnce, prvním místě v „Puškinově památníku“ a bydlení v paneláku, jen abych aspoň na chvíli měla všechno tak jako ostatní. Vlastně jsem tehdy byla přesvědčená, že moje jediná šance, jak se „zařadit“ do společnosti, je být „přesně takový, jakého mě chtějí mít“, jak říká náš hlavní „Hrdina“ Klaus Uhltscht. Naštěstí byl vždycky nablízku někdo, kdo mě od tohoto zlého snu uchránil. Klaus bohužel to štěstí neměl. Ten je naopak dokonalým produktem socialismu – díky tomu, že se vždy řádně řídil pouze tím, co mu bylo předkládáno, úplně ztratil jakoukoliv schopnost být sám sebou. Rozpustil se v tom blátě a zjišťuje, že pravděpodobně není cesty zpět. S chutí v této souvislosti cituji scénáristu Jiřího Křížana, který údajně v jednom ze svých rozhovorů řekl, že „bývalý komunista je jako bývalý černoch.“ Jednoduše řečeno jednání našeho „hrdiny“ je pro mě uchopitelné, ale asi ne úplně pochopitelné. A to je ten pravý důvod, proč se jím – a jeho světem – zabývat.

Fotografie k inscenaci budou k dispozici na webu Divadla Komédie v rubrice „pro média“: <http://www.prakomdiv.cz/Media.aspx?kategorie=fotografie> od 28. listopadu 2009.

mediálními partnery jsou: týdeník A2, Radio1, E15, divadlo.cz, KamvPraze, PragueOut.cz

činnost divadla podporuje hlavní město Praha, provozovatelem Divadla Komédie je Pražské komorní divadlo s.r.o